

the concepts of authenticity and identity from the perspective of application in various discourses and consideration of different methodologies. For clarification and conceptualization of the notion of authenticity and meanings that can be inserting into it, it is important to distinguish between the authenticity and identity, particular ethnic. Moreover, thanks to the comparison of mentioned concepts this conceptualization becomes possible.

Explicit analysis of these concepts allows setting close links between them, point to possibility of creating the concept of authentic identity, which would be separated from cursory used expressions in independent theory. Also, specified the variety of possible logical relations between the examined concepts. It is deduced that any search for identity is striving for the authenticity as well. Search for identities can be regarded as successful when found identity can be called authentic. Accordingly, there may be "true" and "false" identities, and moving between them, person comes or does not come to the correct identity (or identities), in which it would feel in its place in the world. It is not hard to see that the authenticity acts as self-locked category that has the answer in itself, at the same time as identity demands presence of identical object outside. Identity in this case is the first step to the authenticity.

Key words: authenticity, identity, self-fulfillment, constructivism, essentialism.

Стаття надійшла до редакції 08.02.2017 р.

Прийнято до друку 30.02.2017 р.

Рецензент – к. філос. наук, доц. Шелупахіна Т. В.

УДК 005.336.2

В. А. Свідовська

**СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ Й СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ:
ОСНОВНІ НАУКОВІ ПОЗИЦІЇ**

У результаті переорієнтації в останні десятиліття знанієвої парадигми освіти на компетентнісну провідним завданням професійної підготовки фахівців у вищому навчальному закладі визнано формування їх професійної компетентності, яка передбачає відповідний до суспільних вимог рівень їх науково-предметної, методичної, інформаційної, комунікативної, психологічної готовності до виконання своїх службових обов'язків, володіння ними, здатностями до нестандартного вирішення виробничих завдань, самовдосконалення, самоосвіти, постійного особистісного й професійного саморозвитку, соціальної й професійної

мобільності.

Теоретичну розробку компетентнісного підходу до навчання здійснено в роботах таких вітчизняних і зарубіжних авторів, як Р. Бадер (R. Bader), В. Байденко, Н. Бібік, С. Бондар, А. Вербицький, Л. Єлагіна, Е. Зеєр, І. Зимня, Д. Іванов, О. Овчарук, Є. Огарев, Дж. Равен, І. Родигіна, А. Хуторської, А. Шелтен (A. Schelten), Е. Шот (E. Short) й ін.

Як стверджують науковці, упровадження компетентнісного підходу допоможе ліквідувати розрив між когнітивним, діяльнісним і особистісним рівнями розвитку майбутнього фахівця. При цьому має формуватися й новий зміст освіти, який не зводиться до знанієво-орієнтованого компоненту, а охоплює цілісний індивідуальний досвід вирішення майбутніми фахівцями професійних проблем на підставі здобуття відповідних компетенцій [1, с. 12].

Незважаючи на активний інтерес науковців до проблеми впровадження компетентнісного підходу в систему вищої освіти, усе ще залишається широке коло дискусійних питань у цьому контексті, зокрема подальшого вивчення потребують термінологічний і структурологічний аспекти проблеми формування професійної компетентності майбутнього фахівця. Тому метою цієї публікації обрано виявлення основних наукових підходів до визначення сутності й структури професійної компетентності.

Як свідчать результати аналізу літератури, незважаючи на те, що сам термін „компетентність” був уведений в науковий обіг американським лінгвістом Д. Хаймсом ще в 1970-х роках [2, с. 269-293], й досі спостерігається неоднозначність поглядів фахівців щодо визначення поняття „професійна компетентність”.

Так, в „Академічному тлумачному словнику української мови” компетентний визначено як такий, що: 1) має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий; який ґрунтується на знанні; кваліфікований; 2) має певні повноваження; повноправний, повновладний [3, с. 250]. Словник російської мови С. Ожегова надає таке визначення поняття „компетентний”: „знаючий, обізнаний, авторитетний у якій-небудь галузі; який володіє компетенцією” [4, с. 289].

У звітах міжнародної Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), представники якої ще з 1980-х років розпочали вивчати проблеми компетентності й компетентнісного підходу в освіті та в 1997 році ініціювали програму „Визначення й відбір компетенцій”, компетентність визначається як здатність успішно вирішувати складні проблеми в умовах особливих обставин завдяки мобілізації психосоціальних (когнітивних або некогнітивних) ресурсів [5, р. 43].

Національна рамка кваліфікацій (2011 р.) визначає компетентність як „здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності,

інші особисті якості” [6].

Як зазначають науковці, доцільність використання поняття „професійна компетентність” зумовлена широтою його змісту, інтегративною характеристикою, яка об’єднує такі традиційно використовувані поняття, як „професіоналізм”, „кваліфікація”, „професійні здібності” та ін. Ураховуючи це, В. Веденський виокремлює три підходи до дослідження змісту професійної компетентності: професіографічний (професійна компетентність розглядається як набір вимог до спеціаліста), рівневий (виокремлюються певні компоненти компетентності) і задачний (компетентність розглядається як здатність вирішувати професійні задачі [7, с. 1].

Розкриваючи різницю між поняттями „компетентність” та „професіоналізм” науковці визначають, що компетентність є більш вузьким поняттям ніж професіоналізм, оскільки людина може бути компетентною у своїй сфері діяльності, але при цьому не бути компетентною з усіх питань, пов’язаних з конкретною професією [8, с. 29; 9, с. 26; 10, с. 25].

На думку М. Ільязової, професійна компетентність – це один з інваріантних компонентів компетентності випускника ВНЗ, варіативний зміст якого визначає специфіка професійної діяльності [11, с. 12].

Як сукупність професійних знань, умінь, а також способів виконання професійної діяльності розуміє професійну компетентність Е. Зеєр [12, с. 25]. Автор вважає професійну компетентність одним з чотирьох компонентів професійно обумовленої структури особистості, серед яких також – професійна спрямованість (мотиви, ціннісні орієнтації, професійна позиція, соціально-професійний статус), професійно важливі якості (уважність, спостережливість, креативність, рішучість, контактність, самоконтроль, самостійність тощо), професійно значущі психофізіологічні властивості (зорово-рухова координація, окомір, нейротизм, екстраверсія, реактивність, енергетизм тощо) [12, с. 26].

Когнітивно-діяльнісний підхід виявляється й у визначеннях деяких інших науковців. Наприклад, С. Демченко розуміє професійну компетентність як теоретичні знання й уміння, які основані на цих знаннях й спрямовані на вирішення професійних задач [13, с. 7], А. Акімова – як суму знань, умінь, навичок, засвоєних у процесі навчання, – у вузькому смислі слова, та як рівень успішності взаємодії з навколишнім середовищем – у широкому [14, с. 115].

На відміну від когнітивно-діялісного підходу до визначення сутності професійної компетентності, ряд авторів використовують при цьому особистісний підхід. Так, наприклад, А. Маркова вважає, що професійна компетентність – це індивідуальна характеристика ступеня відповідності вимогам професії, психічний стан, який дозволяє діяти

самостійно й відповідально, володіння людиною здатністю й умінням виконувати певні функції [9, с. 82]. На думку М. Лук'янової, професійна компетентність – це якість, властивість або стан фахівця, що забезпечує разом або окремо його фізичну, психічну і духовну відповідність необхідності, потреби, вимогам певної професії, спеціальності, спеціалізації, стандартам кваліфікації, обійманій службовій посаді [15, с. 23]. Розкриваючи сутність професійної компетентності фахівця ОВС О. Губарева зазначає, що дана категорія являє собою „складну багаторівневу систему, яка складається з психофізіологічних, психологічних та соціально-психологічних якостей особистості, які виступають як інтровертивні механізми вирішення різних видів службових завдань” [16, с. 15].

Дещо з іншої позиції розглядають професійну компетентність Н. Кузьміна та Г. Хазяїнов: як комбінацію психічних властивостей; як психічний стан, який дає людині можливість діяти самостійно і відповідально; як здатність і вміння людини виконувати певні трудові функції. При цьому автори згодні з думкою інших науковців про те, що наявність компетентності можна визначити за результатами професійної діяльності [10, с. 25].

Більш широке (інтегративне) тлумачення сутності цього поняття представляє Н. Глузман. Автор визначає професійну компетентність як інтегративну характеристику, що визначає готовність і здатність особистості розв'язувати професійні задачі „... шляхом реалізації системи ціннісних установок, теоретичних знань, практичних умінь, досвіду професійної діяльності, особистісних якостей, надбаних у навчальному закладі” [17, с. 10].

Подібної позиції дотримується І. Козич, згідно з якою, професійна компетентність – це інтегральна професійно-особистісна характеристика, що обумовлює здатність і готовність виконувати професійні функції відповідно до прийнятих у соціумі в конкретно-історичний момент норм, стандартів і вимог. Автор акцентує увагу на тому, що компетентність має бути розглянута з одного боку як „коло повноважень, що визначає відповідальність у виконанні практичних завдань посадової особи”, а з іншого – „як знання, уміння, досвід самої посадової особи, тобто готовність і здатність реалізувати конкретною особою це коло повноважень” [18, с. 9].

Своєрідне тлумачення поняття „професійна компетентність” пропонує С. Молчанов, визначаючи його як підтвержене право приналежності до певної професійної групи працівників, визнане з боку соціальної системи в цілому і представників не тільки конкретної професійної групи, але й інших соціальних та професійних груп [19, с. 84].

Професійна компетентність фахівця – це багатоаспектне поняття,

тому науковці прагнуть виявити сутність цього феномену через його складові. Але, як свідчать результати аналізу літератури, й досі не має єдиного підходу до визначення її структурних компонентів.

Згідно з позицією І. Зарубінської, „компоненти компетентності” – це „характеристики людей, що дають їм можливість досягати особистісно значущих цілей — незалежно від їх природи і соціальної структури, в якій ці люди живуть та працюють” [20, с. 12].

В. Бедь та М. Артьомова представляють професійну компетентність як базову характеристику „діяльності фахівця, що включає як змістовий (знання), так і процесуальний (уміння) компоненти і має головні суттєві ознаки, а саме: мобільність знань, гнучкість методів професійної діяльності і критичність мислення” [21, с. 51]. Дещо схожу позицію (когнітивно-діяльнісна орієнтація) виявляє у своїх працях і М. Чошанов, який виокремлює в структурі професійної компетентності такі компоненти: мобільність знань, гнучкість мислення й уміння діяти в різних ситуаціях [22, с. 7].

Аналіз наукової літератури свідчить, що більшість науковців не обмежуються когнітивно-діяльним підходом у визначенні структурних компонентів професійної компетентності.

Розкриваючи сутність професійно-педагогічної компетентності як властивість особистості, яка дозволяє вирішувати навчально-виховні завдання, спрямовані на формування особистості іншої людини, Н. Кузьміна та Г. Хазяїнов виділяють основні складові професійно-педагогічної компетентності вчителя: соціально-педагогічну, науково-педагогічну, методичну, соціально-психологічну, диференціально-психологічну, аутопсихологічну, загальнопедагогічну компетентності [10, с. 25].

М. Ільязовою було визначено сукупність інваріантних елементів та компонентів компетентності спеціаліста – як випускника ВНЗ та суб'єкта діяльності. Автор виокремила наступні інваріантні елементи компетентності випускника ВНЗ: ціннісно-сміслова, мотиваційна, інструментальна, конативна та індивідуально-психологічна основи. Відповідно, інваріантними елементами компетентності випускника ВНЗ та суб'єкта діяльності М. Ільязова називає: загальну професійну, загальну соціально-психологічну, спеціальну професійну, спеціальну соціально-психологічну компетентності [11, с.12].

На тому, що професійна компетентність визначає обсяг компетенцій, коло повноважень у сфері професійної діяльності, наполягає С. Молчанов [19, с. 84]. Разом з тим, розглядаючи структуру професійної компетентності, С. Молчанов виокремлює в ній наступні складові:

1. Професійна кваліфікація, яка забезпечується вихідним або скоригованими рівнем засвоєння змісту професійної діяльності, тобто

теоретичних уявлень про неї і способів її реалізації, і має наступні складові: підготовленість (теоретична, практична і дослідницька) і продуктивність.

2. Соціально-професійний статус. Його оцінювання пропонується розглядати як ідентифікацію фахівця відносно соціальної (зокрема, освітньої) системи, що визначає його місце і роль в ній, тобто у двох аспектах – соціальному та професійному.

3. Професійно значущі особистісні особливості [19, с. 85].

Складові структури професійної компетентності педагога, які можуть бути універсальними для категорії професійної компетентності в цілому, виділяє С. Дружилов, а саме:

1. Мотиваційно-вольовий компонент, який включає в себе: мотиви, цілі, потреби, ціннісні установки, стимулює творчий прояв особистості в професії; припускає наявність інтересу до професійної діяльності.

2. Функціональний, який у педагогічному контексті проявляється у вигляді знань про способи педагогічної діяльності, необхідні вчителю для проектування та реалізації тієї чи іншої педагогічної технології. У загальному контексті функціональний компонент розглядається як знання про способи певної діяльності, необхідні фахівцю для проектування та реалізації тих чи інших професійних завдань.

3. Комунікативний компонент компетентності включає вміння ясно й чітко викладати думки, переконувати, аргументувати, будувати докази, аналізувати, висловлювати судження, передавати раціональну та емоційну інформацію, встановлювати міжособистісні зв'язки, організовувати і підтримувати діалог тощо.

4. Рефлексивний компонент виявляється в умінні свідомо контролювати результати своєї діяльності та рівень власного розвитку, особистісних досягнень [8, с. 28].

Інші компоненти професійної компетентності виокремлює А. Маркова, а саме:

– спеціальна компетентність – володіння професійною діяльністю на високому рівні, здатність проектувати свій подальший професійний розвиток;

– соціальна компетентність – володіння спільною (груповою, кооперативною) професійною діяльністю, співпрацею, а також прийнятими в даній професії прийомами професійного спілкування; соціальна відповідальність за результати своєї праці;

– особистісна компетентність – володіння прийомами особистісного самовираження і саморозвитку, засобами протистояння професійним деформаціям особистості;

– індивідуальна компетентність – володіння прийомами самореалізації та розвитку індивідуальності в рамках професії, готовність

до професійного зростання, здатність до індивідуального самозбереження, неохочість до професійного старіння тощо [9, с. 27].

Окрім того, автор використовує й досить нове поняття – „екстремальна професійна компетентність”, що визначає як готовність людини до роботи у умовах, що раптово ускладнилися.

Подібної позиції дотримується й Е. Зеєр, яка основними компонентами професійної компетентності визначає соціально-правову, спеціальну, персональну (індивідуальну) компетентності та аутокомпетентність (особистісна компетентність) [12, с. 25].

С. Хазова виділяє три групи необхідних майбутньому педагогу компетентностей, кожна з яких передбачає освоєння певних компетенцій:

1. Загальнопрофесійна компетентність, що передбачає освоєння загальнонаукових і дослідницьких компетенцій.

2. Загальногалузева компетентність, що передбачає освоєння освітніх (загальнотеоретичних та загальнопедагогічних) і загальнотеоретичних та галузевих компетенцій певного фаху.

3. Спеціальна компетентність, що передбачає освоєння педагогічних, науково-педагогічних, управлінських, рекреаційних компетенцій [23, с. 55 – 68].

Характеризуючи професійну компетентність майбутнього юриста І. Сороковик виділяє в ній мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний та емоційно-вольовий компоненти. Згідно з позицією автора, зміст мотиваційно-ціннісного компонента визначається системою цінностей і мотивів особистості юриста. Зміст когнітивного компонента професійної компетентності юриста становить система теоретичних знань досить високого рівня узагальненості, які є основою для формування професійних умінь і навичок, а також певний рівень розвитку пізнавальної сфери особистості, достатній для ефективного засвоєння знань і їх застосування. Визначаючи зміст діяльнісного компонента професійної компетентності майбутнього юриста І. Сороковик зауважує, що для кожного існуючого виду юридичної діяльності можна виділити дії, які є для них загальними і складають основу юридичної діяльності в цілому. Емоційно-вольовий компонент професійної компетентності майбутнього юриста, на думку автора, включає характеристики його емоційної та вольової сфер [24, с. 23 – 27].

Одною з необхідних складових частин професійної компетентності І. Козич називає конфліктологічну компетентність, яка передбачає мистецтво індивідуальної роботи з особистістю, володіння різноманітними „ключами” комунікації, спеціальними методами організації власної психіки, засобами зниження рівня емоційного напруження й тривожності [18, с. 9].

До складових професійної компетентності майбутніх фахівців науковці відносять й інформаційну компетентність, що, у свою чергу,

поділяють на такі компоненти: гносеологічний компонент – професійні знання; праксеологічний компонент – інформаційні вміння; аксіологічний компонент – ціннісні орієнтації [25, с. 181].

Узагальнюючи результати здійсненого термінологічного дослідження, слід зазначити, що науковці вкладають різний смисл у визначення поняття „професійна компетентність”. З огляду на ключові акценти, які роблять фахівці в цьому питанні, умовно можна виділити основні підходи до розкриття сутності й структури професійної компетентності: професіографічний, особистісний, когнітивно-діяльнісний та інтегративний. Проте, як свідчить здійснений аналіз, більшість науковців розглядає сутність і структуру професійної компетентності на основі інтегративного підходу, який передбачає одночасне урахування різних перспектив: професіографічної, аксіологічної, психологічної, морально-етичної, гносеологічної, функціонально-діялісної тощо.

З огляду на актуальність досліджуваної проблеми, доцільним є подальше вивчення й структуризація загально-професійних та спеціальних складових професійної компетентності фахівців різних напрямів, розробка ефективного діагностичного інструментарію для визначення рівня її сформованості.

Література

- 1. Вербицкий А. А.** Компетентностный подход и теория контекстного обучения : Материалы к четвертому заседания методологического семинара 16 ноября 2004 г. / А. А. Вербицкий. – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 84 с.
- 2. Hymes D. H.** On communicative competence / D. H. Hymes // Pride J. B., Holmes J. Sociolinguistics. – London : Penguin, 1972. – pp. 269-293.
- 3. Словник української мови** : в 11 т. / ред. колег. І. К. Білодід (голова) та ін. – К. : Наукова думка, 1970 – 1980. –Т. 4 : І – М / ред. А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, П. П. Доценко. – К.: Наукова думка, 1973. – 840 с.
- 4. Ожегов С. И., Шведова Н. Ю.** Толковый словарь русского языка / С. И. Ожегов, Шведова Н. Ю. – М. : ИТИ Технологии, 2006. – 944 с.
- 5. Competencies for a Successful Life and Well-functioning Society** / D. S. Rychen, L. H. Salganik. – Toronto : Hogrefe & Huber, 2003. – 224 p.
- 6. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій** : Постанова Кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>. (дата звернення 1.02.2016) – Назва з екрана.
- 7. Введенский В. Н.** Моделирование профессиональной компетентности педагога / В. Н. Введенский // Педагогика. 2003. – № 10. – С. 51–55.
- 8. Дружилов С. А.** Профессиональная компетентность и профессионализм педагога :

психологический поход / С. А. Дружилов // Сибирь. Философия. Образование. – 2005. – №8. – С. 26-44. **9. Маркова А. К.** Психология профессионализма / А. К. Маркова. – М., 1996. – 308 с. **10. Хазяинов Г. И.** Акмеология физической культуры и спорта : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Г. И. Хазяинов, Н. В. Кузьмина, Л. Е. Варфоломеева. – М. : Издательский центр «Академия», 2007. – 208 с. **11. Ильязова М. Д.** Формирование инвариантов профессиональной компетентности студента: ситуационно-контекстный подход : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.08 – Теория и методика проф. образования / М. Д. Ильязова ; Акад. повышения квалификации и проф. переподгот. работников образования. – М., 2010 – 39 с. **12. Зеер Э. Ф.** Психология профессий : Учебное пособие для студентов вузов / Э. Ф. Зеер . – М. : Академический Проект, 2003. – 336 с. **13. Демченко С. О.** Розвиток професійно-педагогічної компетентності викладачів спеціальних дисциплін вищих технічних закладів освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти / С. О. Демченко; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2005. – 20 с. **14. Акимова А. П.** О характере профессиональных умений в деятельности педагогов-мастеров / А. П. Акимова // Современные психолого-педагогические проблемы высшей школы. – Ленинград, 1973. – Вып. 1. – С. 115. **15. Лукьянова М. И.** Психолого-педагогическая компетентность учителя : диагностика и развитие / М. И. Лукьянова. – Ульяновск : ИПК им. Ульянова, 1996. – 144 с. **16. Губарева О. С.** Психологічні особливості формування професійної компетентності працівників ОВС : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.06 – Юридична психологія / О. С. Губарева ; Харківський національний ун-т внутрішніх справ. – Х., 2005. – 18 с. **17. Глузман Н. А.** Система формування методико-математичної компетентності майбутніх учителів початкових класів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д ра пед. наук : спец. 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти / Н. А. Глузман ; ДЗ „Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка”. – Луганськ, 2011. – 44 с. **18. Козич І. В.** Формування конфліктологічної компетентності соціального педагога в умовах магістратури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 – Соціальна педагогіка / І. В. Козич ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – 24 с. **19. Молчанов С. Г.** Профессиональная компетентность в системах аттестации, управления, повышения квалификации и профессиональной деятельности / С. Г. Молчанов // Научное обеспечение системы повышения квалификации кадров : межвузовский сборник научных трудов. – Челябинск : Изд-во ИИУМЦ «Образование», 2001. – Выпуск 1. – С. 84-99. **20. Зарубінська І. Б.** Теоретико-методичні основи формування

соціальної компетентності студентів вищих навчальних закладів економічного профілю: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д ра пед. наук : спец. 13.00.04 - Теорія і методика професійної освіти / І. Б. Зарубінська ; Ін-т вищ. освіти НАПН України. – К., 2011. – 36 с. **21. Бедь В.,** Артьомова М. Компетентнісний підхід в процесі модернізації ВНЗ / В. Бедь, М. Артьомова // Освіта регіону. – К., 2011. – №5. – С. 43 – 52. **22. Чошанов М. А.** Гибкая технология проблемно-модульного обучения : Методическое пособие / М. А. Чошанов. – М. : Народное образование, 1996. – 160 с. **23. Хазова С. А.** Развитие конкурентоспособности специалистов по физической культуре и спорту в процессе профессиональной подготовки : Монография / С. А. Хазова. – Майкоп, 2011. – 370 с. **24. Сороковик Т. И.** Практикум «Профессиональная компетентность юриста» : учеб.-метод. пособие / Т. И. Сороковик. – Минск : БИП С Плюс, 2010. – 60 с. **25. Кулантаева И. А.** Формирование информационной компетентности студентов-юристов : дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.08 – Теория и методика проф. образования / И. А. Кулантаева ; Оренбург. гос. ун-т. – Оренбург, 2004. – 199 с.

Свідовська В. А. Сутнісні характеристики й структурні компоненти професійної компетентності: основні наукові позиції.

Статтю присвячено основним науковим позиціям щодо визначення сутнісних характеристик та структурних компонентів професійної компетентності. Підкреслюється, що переорієнтація сучасної парадигми освіти зі знанієвої на компетентнісну вимагає формування нового змісту освіти, що передбачає отримання майбутніми фахівцями досвіду вирішення професійних проблем на підставі здобуття ними відповідних компетенцій у процесі здобуття професійної освіти у вищому навчальному закладі. У статті проаналізовано наукові позиції щодо трактування поняття „професійна компетентність” та визначення структурних компонентів професійної компетентності. Встановлено, що з метою урахування різних перспектив (професіографічної, аксіологічної, психологічної, морально-етичної, гносеологічної, функціонально-діяльнісної тощо) більшістю науковців сутність і структура професійної компетентності розглядається на основі інтегративного підходу.

Ключові слова: професійна компетентність, компетентнісний підхід, структурні компоненти професійної компетентності, інтегративний підхід.

Свидовская В. А. Сущностные характеристики и структурные компоненты профессиональной компетентности: основные научные позиции.

Статья посвящена основным научным подходам к определению

сущностных характеристик и структурных компонентов профессиональной компетентности. Акцентируется внимание на том, что переориентация современной парадигмы образования со знаниевой на компетентностную требует формирования нового содержания образования, которое предусматривает получение будущими специалистами опыта решения профессиональных проблем на основании получения ими соответствующих компетенций в процессе получения профессионального образования в высшем учебном заведении. В статье проанализированы научные подходы к трактовке понятия «профессиональная компетентность» и определению его структурных компонентов. Установлено, что с целью учета различных перспектив большинством ученых сущность и структура профессиональной компетентности рассматривается на основе интегративного подхода.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, компетентностный подход, структурные компоненты профессиональной компетентности, интегративный подход.

Svidovska V. A. Essential characteristics and structural components of professional competence: basic scientific positions.

The article is devoted to basic scientific approaches to the determination of the essential characteristics and structural components of professional competence. The article focuses on the fact that the reorientation of the modern paradigm of education from knowledge to competence requires the formation of a new educational content. In turn, the new educational content envisages that future professionals, who are trained in higher education institutions, will receive experience in solving professional problems, which will be based on the fact, that they will receive the appropriate competence. Also, future professionals must have different types of readiness to perform their duties. The article analyzes the scientific approaches to the interpretation of the concept of "professional competence" and the definition of the structural components of professional competence of future specialist. Established that main approaches to the disclosure of the nature and structure of professional competence are: approach based on professiogram, personal, cognitive, active, and integrative approaches. According the analysis of scientific literature, most scientists consider the nature and structure of professional competence from the perspective of integrative approach. An integrative approach to understanding the nature and structure of professional competence provides simultaneous consideration of different perspectives. These perspectives are: professiogram, axiological, psychological, moral, ethical, epistemological, active and others perspectives.

Key words: professional competence, competence approach, structural components of professional competence, integrative approach.